

**Повна назва:** Теоретичні питання синтаксису сучасної української мови

Статус: Нормативна

**Мета:**набути знань про специфіку теоретичних проблем синтаксису сучасної української літературної мови та їх застосування під час синтаксичного аналізу.

**Обсяг, методики, і технології викладання дисципліни:**

Тематичний план дисципліни «Теоретичні питання синтаксису сучасної української мови» складається з 4 змістових модулів, що вивчаються протягом 13 триместру. Кожен зі змістових модулів поєднує в собі відносно окремих самостійний блок дисципліни, який логічно пов'язує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом і взаємозв'язками.

Для визначення рівня засвоєння слухачами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи навчання:

1) лекційні заняття, на яких викладається теоретичний матеріал, наводяться практичні приклади; заняття проводяться з використанням технічних та програмних засобів;

2) практичні заняття, що передбачають підготовку теоретичних питань синтаксису, сучасної української мови та їх обговорення в аудиторії;

3) консультації, які проводяться з метою допомоги студентам у виконанні їх індивідуальних завдань та роз'яснення окремих розділів теоретичного матеріалу, відпрацювання студентами пропущених занять.

### Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	разом	у тому числі					разом	у тому числі				
л		п	лаб	інд	сп	л		п	лаб	інд	сп	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Модуль 1. Предмет, об'єкт і завдання теорії синтаксису сучасної української мови</b>												
<b>Змістовий модуль 1. Реалізація синтагматичних і парадигматичних відношень на рівні синтаксису</b>												
Тема 1. Вступ. Зміст і завдання дисципліни. Діагностична робота	2		2									
Тема 2. Теоретичний і прикладний синтаксис: аспекти і напрями.	9	2	2			5						
Тема 3. Синтагматичний синтаксис.	9	2	2			5						
Тема 4. Парадигма речення. Індивідуальна самостійна робота №1	7	2	2			5						
<b>Разом за ЗМ 1</b>	<b>27</b>	6	8			15						
<b>Модуль 2. Семантичний синтаксис</b>												
<b>Змістовий модуль 2. Семантико-синтаксична структура речення</b>												
Тема 5. Семантична структура речення і типологія предикатів.	8	4	2			10						
Тема 6. Субстанціальні синтаксеми	18	4	2			10						

Тема 7. Вторинні предикатні синтаксеми. <i>Модульна контрольна робота № 1</i>	<b>26</b>	4	6			14						
<b>Разом за ЗМ 2</b>	<b>60</b>	12	10			34						
<b>Змістовий модуль 3. Явища синтаксичного аналізму і синкретизму</b>												
Тема 8. Синтаксичний синкретизм.	<b>9</b>	2	2			5						
Тема 9. Синтаксис і фразеологія: особливості взаємодії і взаємопроникнення. <i>Індивідуальна самостійна робота №2.</i>	<b>10</b>	2	2			5						
<b>Разом за ЗМ 3</b>	<b>28</b>	4	4		10	10						
<b>Модуль 3. Нові явища в синтаксисі української мови</b>												
<b>Змістовий модуль 4. Нові явища в синтаксисі української мови</b>												
Тема 10. Зміни в реченнєвій структурі української мови	<b>9</b>	2	2			7						
Тема 11. Конструкції експресивного синтаксису. <i>Модульна контрольна робота №2.</i>	<b>14</b>	4	4			13						
<b>Разом за ЗМ 4</b>	<b>37</b>	6	6			20						
<b>Загалом годин</b>	<b>135</b>	<b>28</b>	<b>28</b>			<b>79</b>						

**Знання та навички:** студенти повинні

**знати:**

- одиниці сучасного синтаксису, їхні структурні, семантичні й функціональні властивості,
- системні відношення між ними, роль у формуванні синтаксичної структури мови;
- основні методики та прийоми синтаксичного аналізу;
- можливості застосування теоретичних знань і практичних навичок у професійній діяльності (викладання української мови, здійснення досліджень у галузі україністики).

**вміти:**

- користуватися термінами й поняттями сучасної синтаксичної теорії;
- застосовувати основні методики та прийоми синтаксичного аналізу;
- розрізняти семантично елементарні та ускладнені прості та складні речення;
- аналізувати синтаксичні категорії та одиниці формального, семантичного і комунікативного плану;
- визначати структурно-семантичні типи речень, синтаксичні зв'язки та семантико-синтаксичні відношення.
- застосовувати трансформаційну методику при аналізі граматичних одиниць і категорій.

**Кількість годин (кількість кредитів ЄКТС):** На вивчення навчальної дисципліни відводиться 135 годин / 4,5 кредитів ECTS.

**Види робіт:** Контроль за рівнем засвоєння матеріалу та знань студентів проводиться у таких формах: виконання індивідуальних завдань; виконання самостійних письмових аудиторних робіт; усні відповіді на практичних заняттях; іспит.

Протягом триместру здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час захисту індивідуальних завдань, перевірки самостійних робіт, надання відповідей під час практичних занять, перевірки виконаних творчо-

пошукових завдань. Підсумковий контроль дисципліни «Теоретичні питання синтаксису сучасної української мови» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді іспиту в 13 триместрі, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу.

**Оцінювання:**

Види самостійної роботи	Трудо-місткість (годин)	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<b>Денна форма навчання</b>				
<b>ХІІІ триместр</b> номер триместру				
<b>І. Обов'язкові</b>				
<i>Види робіт на семінарських (практичних, лабораторних) заняттях</i>				
Конспект-відповідь до плану семінарського заняття	<b>14</b>	<i>На кожному семінарському занятті</i>	<i>Перевірка конспекту</i>	<b>14</b>
Письмові відповіді на контрольні й проблемні питання семінарського заняття	<b>14</b>	<i>На кожному семінарському занятті</i>	<i>Перевірка письмових відповідей</i>	<b>14</b>
Виконання вправ і завдань	<b>14</b>	<i>На кожному семінарському занятті</i>	<i>Перевірка вправ і завдань</i>	<b>14</b>
Наукове повідомлення	<b>7</b>	<i>Один раз у триместр</i>	<i>Захист наукового повідомлення</i>	<b>7</b>
<i>За виконання модульних (контрольних) завдань</i>				
Модульна контрольна робота № 1	<b>10</b>	<i>На четвертому семінарському занятті</i>	<i>Перевірка модульної контрольної роботи</i>	<b>10</b>
Модульна контрольна робота № 2	<b>10</b>	<i>На останньому семінарському занятті</i>	<i>Перевірка модульної контрольної роботи</i>	<b>10</b>
<i>За виконання завдань самостійного опрацювання та інших завдань</i>				
<b>Разом балів за обов'язкові види СРС</b>				<b>50</b>
<b>ІІ. Вибіркові</b>				
<i>За виконання творчих завдань для самостійного опрацювання</i>				
Підготувати бібліографію до одного з пропонованих дискусійних питань	<b>5</b>	<i>На передостанньому семінарському занятті</i>	<i>Перевірка бібліографії</i>	<b>5</b>

теоретичного синтаксису				
Ознайомившись із науковим журналом «Мовознавство» за останні три роки, законспектувати дві статті, які стосуються теоретичних питань синтаксису сучасної української мови	<b>5</b>	<b><i>На передостанньому семінарському занятті</i></b>	<b><i>Перевірка конспекту</i></b>	<b>5</b>
<b>Разом балів за вибіркові види СРСР</b>				<b>10</b>
<b>Всього балів за СРС у XVI триместрі</b>				<b>60</b>
<b>Іспит</b>				<b>40</b>
<b>Разом</b>				<b>100</b>

**Викладач:**

Островська Людмила Станіславівна, кандидат філологічних наук, доцент. Посада – доцент кафедри української філології, теорії та історії літератури ЧНУ ім. Петра Могили. Стаж педагогічної діяльності – 17 років. Кількість виданих наукових праць – більше 50. В 2007 році захищено дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата наук зі спеціальності 10.02.01 – українська мова. Тема дисертації: «Категорія атрибутивності в структурі простого українського речення».

Сфера наукових інтересів – теоретичні та практичні питання синтаксису сучасної української мови, проблеми функційної граматики української мови, соціолінгвістики, культури мовлення.